

RAČUNOVODSTVO I POSLOVNE FINANSIJE

KONTINUIRANA EDUKACIJA
RAČUNOVOĐA I REVIZORA

MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARDI

PRIMJENA - treći dio

BIHAĆ - 13. 11. 2006.

TUZLA - 14. 11. 2006.

SARAJEVO - 15. 11. 2006.

ZENICA - 16. 11. 2006.

MOSTAR - 17. 11. 2006.

11

PANTHEON™
dataLab Business operating system

novembar/studeni 2006.

Izdavač:

FEB – DRUŠTVO ZA IZDAVAČKU,
INSTRUKTIVNO-
OBRAZOVNU, USLUŽNU I
TRGOVINSKU DJELATNOST
d.d. – SARAJEVO

ISSN 1512-7818

DIREKTOR
GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Merima Kovačević, dipl. oec

UREDNIK
Elma Peštović, dipl. oec

REDAKCIJA
M.M. Bašeskije 11
Tel.: 215-802
214-874
210-714
Fax: 204-676

E-mail: feb@feb.ba
merik@bih.net.ba
Web-site: www.feb.ba

KNJIŽARA
M. M. Bašeskije 11
Tel.: 203-996

Štampa: DES, Sarajevo

Časopis izlazi mjesečno

SADRŽAJ

1. *Goran Glamočanin, dipl. oec*
Nenaplaćen izvoz u roku od 180 dana 3
2. *Mr. sc. Jozo Piljić*
MRS 2 - Zalihe 9
3. *Mr. Fikret Hasanović i Fuad Balta, dipl. oec*
Oporezivanje kupoprodaje novih
nekretnina u Federaciji BiH 23
4. *Fuad Balta, dipl. oec*
Izmirenje zaostalih doprinosa za
zdravstveno osiguranje 29
5. *Mensur Hadžimusić, dipl. pravnik*
Novi zakon o mikrokreditnim
organizacijama 31
6. *Dr. Mile Sadžak*
Poslovna etika 38
7. *Mr. oec Džemal Fako*
Revizija stare devizne štednje
građana ex-SFRJ 53
8. *Mr. sc. Mehmed Ganić*
Otvorenost informacija i
tržišna disciplina 61
9. *Dr Asim Šaković*
Zakon o dugu, zaduživanju i
garancijama u FBiH 66
10. *Vahidin Omanović dipl. oec*
Primjer kontrole primjene
Zakona o porezu na dodanu vrijednost. 74
11. *Džana Kadribegović, dipl. pravnik*
Iz zakona o radu 86
Pitanja i odgovori 91
12. *Fatima Fazlibegović, dipl. pravnik*
Pravna i institucionalna zaštita
invalida rada 96
Pitanja i odgovori 98
13. Federalno ministarstvo trgovine 102
14. Pitanja i odgovori iz oblasti PDV-a 103
15. Saopštenja za primjenu propisa 110

Vahidin Omanović dipl. oec

Primjer kontrole primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost

UVOD

Porez na dodanu vrijednost je novina u poreznom sistemu Bosne i Hercegovine, a u svijetu ovakav oblik oporezivanja egzistira u više od 120 zemalja. To podrazumjeva pokrivenost ovim načinom oporezivanja više od 70% svjetske populacije.

Prednosti PDV u odnosu na Porez na promet proizvoda se ogledaju u slijedećem:

1. Dobra kontrolna mogućnost
2. Efikasnost ubiranja
3. Umanjuje uslove za postojanje sive ekonomije¹
4. Smanjuje mogućnost poreske evazije
5. Sistem PDV dosljedno primjenjuje princip odredišta
6. Nema odlaganja plaćanja nakon obračunskog ciklusa
7. Naplaćuje se odmah po uvozu
8. Obezbeđuje neutralnost u spoljnotrgovinskim transakcijama
9. Jednostavan za primjenu
10. Eliminise kaskadni efekat.

Nedostaci ovog oblika oporezivanja se ogledaju u:

1. Povećano administriranje poreskih obveznika u smislu dodatnih evidencija
2. Izraženiji inflatorni potencijal u trenutku prelaska na ovaj sistem
3. Pravedna distribucija ubranog poreza nižim nivoima vlasti.

Međutim, treba istaći da je socijalna suština PDV-a zanemarena u ovom trenutku. Nakon početnih „skromnih“ pretpostavki o rezultatima povećanih prihoda od ubiranja PDV-a, trenutni pokazatelji su više nego izvrsni. U ovoj godini se očekuje oko 500 miliona KM više ubranog poreza, ali samo oko 50 miliona država hoće da izdvoji na socijalne programe u svrhu ublažavanja negativnih efekata PDV-a.

Nakon uvodnog izlaganja prednosti i nedostataka, te nakon vrlo izvjesne budućnosti ovog oblika oporezivanja i nakon početnih (uspješnih) rezultata primjene, može se uočiti motiv za pisanje ovog rada.

1. ZAKONSKA I KONTROLNA SUŠTINA PDV-a

Zakon ima značajnu kontrolnu komponentu, utoliko veću, jer je koncipiran u obliku dvostuke kontrole i to:

- kontrola obveznika između sebe
- kontrola obveznika od strane Uprave za indirektno oporezivanje

¹ Prema podacima Centralne banke društveni bruto proizvod za 2003. godini je iznosio 11 milijardi i 70 miliona KM, a sa neregistrovanim djelatnostima bio bi oko 16 milijardi i 777 miliona KM. – Preuzeto iz: “Komentar Zakona o PDV”, Petković, Lagumdžija; Banja Luka 2005. godina

Obveznici koji su u sistemu PDV-a imaju obavezu da provjeravaju svoje dobavljače u bazi UIO² kako bi PDV iskazan na fakturama mogli prikazati kao svoj ulazni PDV. Ukoliko dobavljač nije u PDV sistemu, a ipak iskaže PDV onda bi on taj PDV morao platiti, a kupac ne može isti prikazati kao ulazni.³ Dakle obveznicima je u interesu da znaju sa kim rade da bi u svom poslovanju pravili što manje formalnih grešaka, jer će samo u tom slučaju proći bez sankcija u slučaju kontrole od strane UIO.

Kontrola obveznika od strane UIO se temelji na Zakonu o postupku indirektnog oporezivanja,⁴ koji u svojim 148. članova predviđa:

1. Odnos prema drugim Zakonima
2. Mjesna nadležnost
3. Definicije obaveza, kamata, povrata....
4. Prava obveznika u postupku kontrole
5. Odgovornosti i zastupanja u slučaju kontrole
6. Definisane duga i načina plaćanja
7. Rok zastarjelosti
8. Pokretanje postupka kontrole
9. Teret dokazivanja
10. Rok za donošenje rješenja
11. Ovlašćenja prilikom kontrole
12. Vrste dokumenata
13. Sankcije
14. Klasifikacija prekršaja
15. Okončanje postupka
16. Žalbe

Dakle, postoji jasno utvrđen put kontrole i definisanja poreskih obaveza od strane UIO, što svakako ide u prilog funkcionisanju sistema u cjelini. Takođe treba istaći da se za donošenje ovog Zakona morao pripremiti, prilagoditi ili nanovo donijeti set drugih Zakona i pravilnika (npr: Zakon o računovodstvu, Carinski Zakon, a u pripremi je i izmjena Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit).

2. PRIMJENA ZAKONA O PDV-u U PREDUZEĆIMA U BiH

Na dan 31. 12. 2005. godine nastala je „mala pometnja“ među poreskim obveznicima. Zakon je već izašao 30. 06. 2005. godine, međutim izmjene su nastupile 30.12.2005. godine. Nepoznavanje samog koncepta PDV-a je „ulilo strah“ među obveznike, ali su se stvari rješavale jedna po jedna. Shodno Pravilniku o registraciji obveznika poreza na dodanu vrijednost,⁵ pravna lica koja su imala promet preko 50 000,00 KM su imala obavezu prijaviti se u PDV sistem. Prema podacima Uprave oko 98% obveznika je ispunilo tu obavezu. Nakon toga je slijedeća „karika u lancu“ bila predaja PDV prijava za mjesec Januar. Takođe prema podacima UIO oko 95% obveznika (oko 33 000 je ukupno obveznika u BiH) je ispunilo i tu obavezu. Dakle može se konstatovati da su početne teškoće prošle, a tome su doprinijeli i seminari koji su bili zamišljeni da se obveznici educiraju o samom konceptu Zakona i o obavezama koje će uslijediti. Iz ove pozicije se može reći da je sada „glavna prepreka“ adekvatno popunjavanje PDV prijave od strane obveznika i kontrole koje slijede u slučaju traženja povrata PDV-a.⁶

² Skraćeno za: Uprava za indirektno oporezivanje

³ Prema članu 32. stav 9. Zakona o PDV-u kaže: „Ukoliko obveznik za kupljena dobra dobije fakturu u kojoj je PDV iskazan od strane lica koji NIJE u PDV sistemu, on nema pravo na odbitak ulaznog PDV, bez obzira što je taj porez platio u dobroj namjeri”.

⁴ Sl. Glasnik BiH br: 89/05 od 23. 12. 2005. godine

⁵ Sl. Glasnik BiH 67/05 od 27. 09. 2005 godine

⁶ Prema članu 52. Zakona pravo na povrat imaju izvoznici koji na uzastopnim PDV prijavama iskazuje iznos ulaznog poreza koji je veći od njegove izlazne porezne obaveze.

Ono što je potrebno istaći jest priprema izmjene Zakona o PDV kojim će se prag od 50 000,00 KM spustiti na oko 25 000,00 KM godišnje. Na taj način će se obuhvatiti oko 91% svih pravnih subjekata u Bosni i Hercegovini, što će uvećati poreznu administraciju ali i prihode države, te smanjiti evaziju poreznih prihoda.

U ovom trenutku je osjetna povećana pokrivenost uvoza izvozom i značajan rast izvoza uopće, što je jedan od dobrih efekata Zakona o PDV-u.

3. REVIZIJA POREZNIH PRIJAVA I UPLAĆENIH IZNOSA

Temeljni koncept obavljanja revizije

Značajnost

Značajnost je definisana kao veličina ispuštenih ili pogrešnih računovodstvenih informacija, zbog kojih je vjerovatno da će se sud razumne osobe, koja se oslanja na informacije promjeniti ili da će propust ili pogreška na njega uticati.⁷

Revizijski rizik

Revizijski rizik se definiše kao rizik da revizor nesvjesno neće uspjeti na odgovarajući način oblikovati mišljenje o finansijskim izvještajima koji sadrže značajnu pogrešku.⁸

Dokaz

Najveći dio revizorskog posla koji je usmjeren na dolaženje do mišljenja o finansijskim izvještajima sastoji se od prikupljanja dokaza. Važne osobine dokaznog materijala su: mjerodavnost i pouzdanost. Mjerodavnost sa odnosi na to je li dokaz povezan sa određenim ciljem revizije koji se provjerava, a pouzdanost se odnosi na utvrđivanje kvalitete i vrste dokaza.⁹

Revizijski ciljevi i revizijski postupci

Revizijski ciljevi su izvedeni iz izjava uprave, te prilagođeni zahtjevanoj situaciji. To u osnovi znači da su pojedini ciljevi zadovoljeni sa više ili manje dokaznih postupaka. Revizijski postupci su posebne činidbe kojima revizor prikuplja dokaze. Skup revizijskih postupaka predstavlja revizijski program. Kad se postupci usklade sa ciljevima kao dio revizijskog programa, onda mogu polučiti dobre rezultate uz relativno male troškove revizije.¹⁰

U slijedećoj tablici navedeni su revizijski ciljevi koji se primjenjuju na testiranje salda.¹¹

Valjanost	Poslovni događaji koji su prikazani na računima su valjani.
<i>Potpunost</i>	Računi sadrže sve postojeće događaje.
<i>Cutoff</i>	Poslovni događaji koji su prikazani računima proknjiženi su u odgovarajućem razdoblju.
<i>Vlasništvo</i>	Poslovni događaji koji su prikazani na računima vlasništvo su komitenta.
<i>Mehanička tačnost</i>	Poslovni događaji ili iznosi računa tačno su sabrani.
<i>Procjena</i>	Poslovni događaji računa primjereno su procjenjeni.

⁷ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine; str: 43

⁸ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine; str: 44

⁹ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine; str: 45

¹⁰ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine; str: 116

¹¹ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine; str: 116

<i>Klasifikacija</i>	Poslovni događaji koji su prikazani računima ili koji su u finansijskim izvještajima klasificirani su na odgovarajući način.
<i>Objavljivanje</i>	U finansijskim izvještajima i bilješkama objavljeno je sve što je bitno.

Pregled korištenih postupaka u ovom radu je prikazan slijedećom tabelom:

	Analitički postupak	Moguće greške
Ulazni PDV (saldo konta) 2600, 2601, 2602	Provjera KUF-a i salda konta Upoređivanje salda sa PDV prijavom	Neproknjižen poslovni događaj Pogrešno proknjižen poslovni događaj Pogrešno klasifikovan poslovni događaj Porez pogrešno izražen u PDV prijavi
Izlazni PDV (saldo konta) 5600, 5601, 5602	Provjera KIF-a i salda konta Upoređivanje salda sa PDV prijavom	Neproknjižen poslovni događaj Pogrešno proknjižen poslovni događaj Pogrešno klasifikovan poslovni događaj Porez pogrešno izražen u PDV prijavi
Provjera valjanosti ulazne i izlazne dokumentacije	Upoređivanje dokumentacije sa članovima Zakona o PDV-u (test podudarnosti)	Fiktivno prikazan ulazni PDV Dokumentacija nije vjerodostojna
Provjera knjiženja	Upoređivanje dokumenta, kalkulacija i naloga	Softver pogrešno obrađuje kalkulaciju Napravljena greška prilikom unosa

4. KONTROLA PRIMJENE ZAKONA KOD OBVEZNIKA „K. K.“

Članovi Zakona koji su osnov za kontrolu

Osnov za kontrolu jest Zakon o PDV i pravilnik i to: član 106. – ispostavljanje poreske fakture, član 107. – sadržaj poreske fakture i član 122. – knjiga izlaznih faktura Zakona o PDV.

Članom 122. Zakona regulisano je da:

1) U knjigu izlaznih faktura (KIF) upisuju se podaci kako slijedi:

- redni broj
- broj fakture
- datum izdavanja
- naziv kupca
- identifikacioni broj (PDV broj)
- iznos fakture

- iznos interne fakture
- iznos fakture za izvozne isporuke
- iznos fakture za ostale isporuke
- osnovica za obračun PDV-a
- obračunati iznos PDV-a na sve isporuke

2) U knjigu izdatih faktura unosi se i:

- dnevni gotovinski promet
- gotovinski promet bez računa
- fakture za isporuke bez naknade
- naknadne ispravke faktura.

Članom 107. Zakona regulisano je da:

1) Poreska faktura mora sadržavati najmanje slijedeće elemente:

- naziv, adresu i identifikacioni broj obveznika
- mjesto i datum izdavanja fakture
- broj fakture
- datum isporuke dobara i usluga
- ime, naziv, adresu i identifikacioni broj kupca
- trgovački naziv, vrstu, količinu i cijenu isporučenih dobara i usluga
- pojedinačnu vrijednost dobara i usluga bez PDV-a
- ukupan iznos naknade bez PDV-a
- PDV stopu i ukupan iznos PDV-a
- ukupan iznos naknade sa PDV-om.

Članom 106. Zakona regulisano je da:

- 1) obveznik PDV – a je dužan izdati svakom kupcu poresku fakturu za svaki promet dobara i usluga, izuzev za onaj promet koji je oslobođen plaćanja PDV – a (član 24 i 25 Zakona)
- 2) pod poreskom fakturom se smatra i svaki drugi dokument koji sadrži sve propisane elemente
- 3) poreska faktura se izdaje najmanje u dva primjerka, od kojih se jedan uručuje kupcu, a drugi služi kao isprava za knjiženje
- 4) poreska faktura služi kao osnov za utvrđivanje poreske obaveze
- 5) poreska faktura je osnov i preduslov za odbitak ulaznog poreza
- 6) za svaku izgubljenu poresku fakturu kojom se stiče pravo na odbitak ulaznog poreza, kupac je dužan od dobavljača obezbjediti prepis poreske fakture.

Takođe kao osnov za kontrolu jesu ovlaštenja koja direktor posjeduje po Statutu preduzeća i to:

- član 2. kojim je definisana apsolutna odgovornost direktora za finansijsku poziciju preduzeća
- član 5. kojim je regulisano da direktor može angažovati vanjske suradnike u svrhu poboljšanja poslovnih procesa preduzeća
- član 7. koji precizira da: „Direktor može raspolagati finansijskim sredstvima preduzeća u neograničenom obimu“.

Cilj revizije

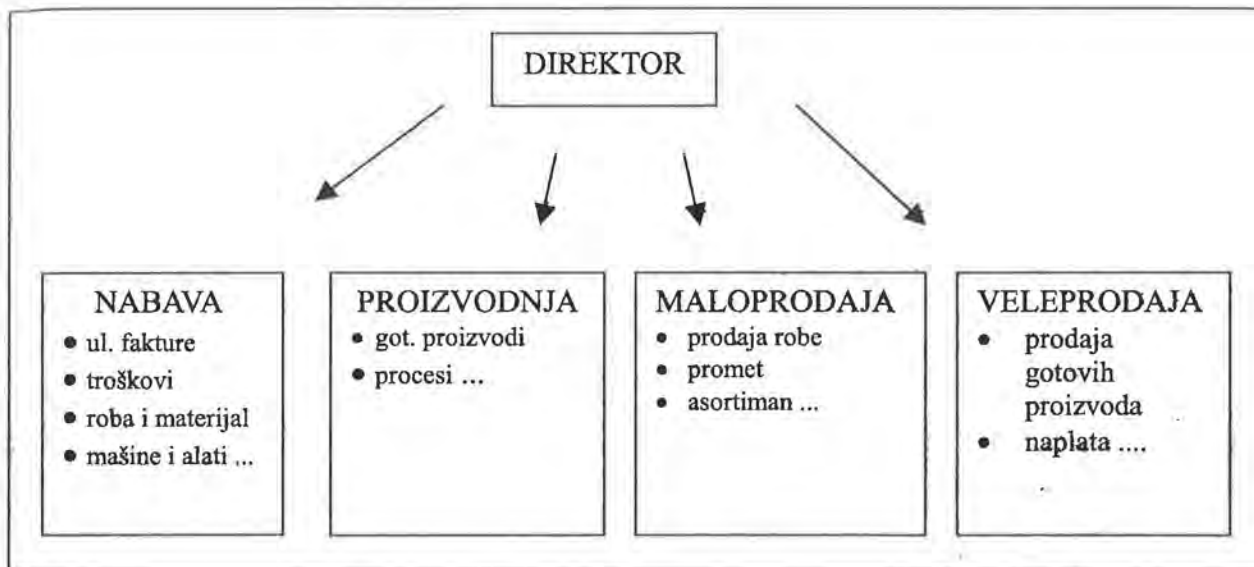
Cilj revizije je utvrđivanje objektivnog i fer prikaza ulaznog i izlaznog PDV-a za period 01. 01. – 31. 03. 2006. godine, uz istovremenu provjeru vjerodostojnosti dokumentacije (u skladu sa članovima 106; 107 i 122 Zakona o PDV).

Naručitelj revizije

Naručitelj revizije je direktor preduzeća.

Mjesto izvršenja

Mjesto izvršenja je sjedište društva: Alijbeğa Firdusa b. b. i Računovodstvena agencija „AS“.

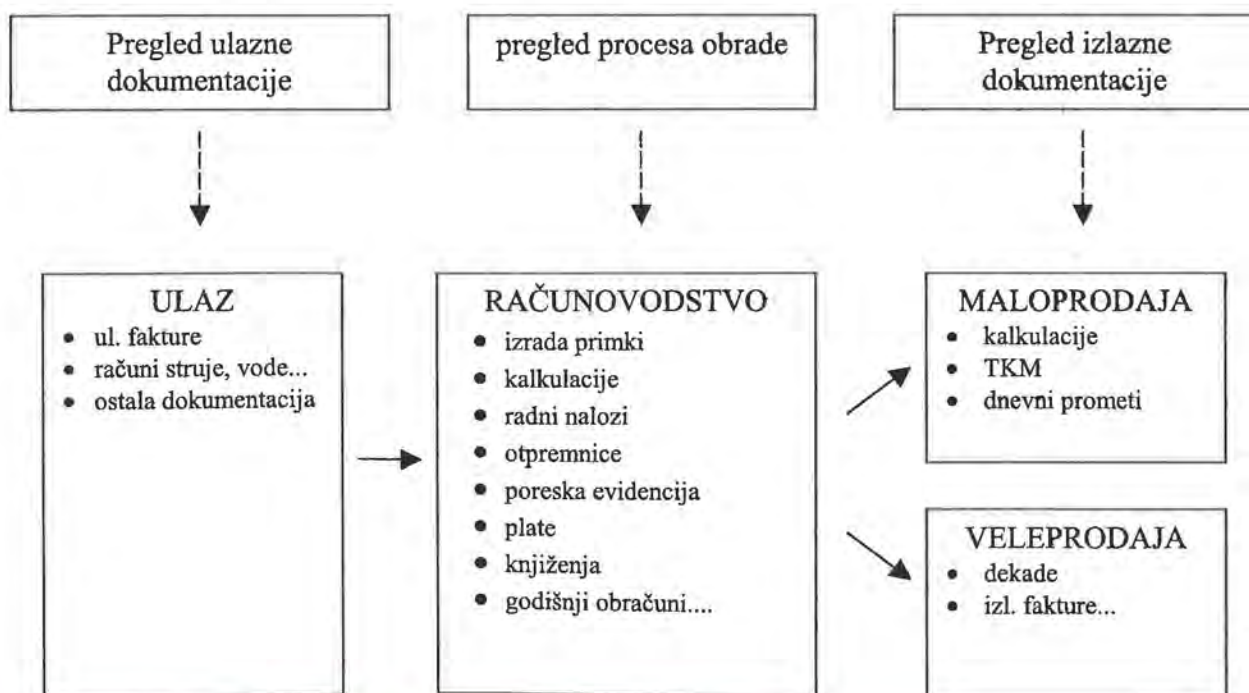

Datum početka

Datum početka je 1. april, a datum završetka je 25. april 2006. godine.

Organizaciona shema preduzeća kao putokaz revizije

Organizaciona struktura preduzeća izgleda kao na slici 1.

Kao što se može i pretpostaviti za sva mala preduzeća organizaciona struktura je funkcionalnog tipa. Direktor kontroliše većinu poslovnih funkcija, a u nekim i sam učestvuje. Sa rastom prometa i preduzeća pojavljuju se nove ideje i organizacione kombinacije. U ovoj strukturi računovodstvo je eksternog karaktera.

Shema toka dokumentacije

Pregled ulazne dokumentacije

Ispitivanje validnosti dokumenata:

Blagajnički računi su u skladu sa članom 114. Zakona te svi računi plaćeni gotovinom i koji imaju obračunat PDV su do 100,00 KM, nema onih iznad 100,00 KM.

Ulazne fakture su pregledane metodom slučajnog izbora (po sedam faktura u svakom mjesecu).

Provjeravala se skladnost faktura sa članom 107. Zakona. Dakle, ukupno je pregledana dvadesetijedna faktura za dati period. Generalno revizija je utvrdila da je sve u skladu sa Zakonskim odredbama, a kod ukupno pet faktura su pronađena odstupanja i to:

- Kod dvije fakture fali PDV broj kupca,
- Kod pet faktura osnovica ne odgovara obračunatom porezu (ostupanja do cca 3 pfeninga po fakturi).

Ispitivanje urednosti i organizacije knjigovodstva:

Sve fakture su uredno upisane u knjigu ulaznih faktura što je u skladu sa članom 123 Zakona.

Fakture vezane za troškove su uredno evidentirane u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Zakonom o PDV-u.

Svi ulazi materijala su uredno evidentirani u KUF materijala u skladu sa zakonskim odredbama, i proknjiženi u skladu sa Zakonom o računovodstvu

Kod ulaza materijala pregled je obuhvatio ukupno pet ulaza od kojih jedan nema otpremnicu (zatečena samo faktura), a jedan je napravljen na osnovu faksom poslane fakture.

Računska provjera naloga za knjiženje:

Sve fakture vezane za ulaz robe i materijala su proknjižene u skladu sa Zakonom o računovodstvu

Ispitivanje i kategorizacija grešaka:

Preduzeće treba provesti korekcije odstupanja:

1. Ispraviti (dodati) PDV broj na fakturama 1/28 od 01. 02. 2006. godine i 346/06 od 07. 02. 2006. godine, a u skladu sa Zakonom o PDV-u i članom 107. Zakona.
2. Na fakturama br: 3228, 3356, 3431, 4875, 5656 (dobavljač Vodovod) ispraviti knjiženja za razlike koje su se pojavile zbog zaokruživanja (ukupno 15 pfeninga).
3. Hitno dobiti otpremnicu koja nedostaje za fakturu 44 (dobavljač Klas) od 07. 02. 2006.
4. Hitno dobiti originalnu fakturu br: 72 (Mlin Ljubače) od 15. 03. 2006. godine.

Ispitivanje tehnike rada u knjigovodstvu:

Revizija se uvjerila da preduzeće ažurno vodi knjigovodstvene evidencije na bazi validne dokumentacije i pridržava se Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pregled ulazne dokumentacije je protekao u savršenom skladu i bez usporavanja svakodnevnih aktivnosti preduzeća i u skladu sa putokazom revizije. Pregled ovog dijela počeo 01. 04. 2006. i trajao do 04. 04. 2006. godine.

Pregled procesa obrade

Nakon upoznavanja sa procesom obrade dokumentacije metodom slučajnog uzorka izabrano je:

1. Sedamnaest knjigovodstvenih dokumenata
2. Tri naloga za knjiženje
3. KUF ulaznog PDV-a (preduzeće vodi paralelne KUF-ove u računovodstvu i u sjedištu).

Pregledom dokumentacije konstatovano je slijedeće:

Ispitivanje validnosti dokumenata:

Kalkulacije imaju sve bitne elemente (osim što se na samoj kalkulaciji ne vidi iznos ulaznog PDV što je loše softversko rješenje).

Kalkulacije su objektivne, vrijedonosno i količinski zadužene.

Ispitivanje urednosti i organizacije knjigovodstva:

Radni nalozi predstavljaju realno materijalno razduženje skladišta materijala i zaduženje skladišta gotovih proizvoda

Otpremnice su rađene svakodnevno i one ujedno imaju i funkciju računa.

Izrada maloprodajnih kalkulacija odvija se u skladu sa Računovodstvenim načelima

Računska provjera naloga za knjiženje:

Knjiženja su korektna i u skladu sa računovodstvenim zahtjevima.

Nalozi za knjiženje su bazirani na mjesečnom nivou što daje jako dobar pregled u slučaju rada na mjesečnim analizama preduzeća.

Ispitivanje i kategorizacija grešaka:

U knjiženjima se ponavlja greška u zaokruženju, ali to nema element značajnosti na poslovanje preduzeća (cca jedan do dva pfeninga po kalkulaciji).

Ispitivanje tehnike rada u knjigovodstvu:

Revizija se uvjerila da preduzeće ažurno vodi knjigovodstvene evidencije na bazi validne dokumentacije i pridržava se Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pregled procesa obrade je protekao u savršenom skladu i bez usporavanja svakodnevnih aktivnosti preduzeća i u skladu sa putokazom revizije. Pregled ovog dijela počeo 05. 04. 2006. i trajao do 08. 04. 2006. godine.

Poreska evidencija

Poreska evidencija se sastoji od:

- Ulaznih faktura
- Izlaznih faktura
- KUF-a i KIF-a
- PDV prijava
- Uplatnica PDV-a.

Analizom poreske evidencije revizija je utvrdila slijedeće:

Ispitivanje validnosti dokumenata:

Ulazne fakture se sastoje iz gotovinskih i bezgotovinskih (žiralnih) faktura i sve su u skladu sa članovima 107¹²; 114¹³; 115¹⁴ i 116¹⁵ Pravilnika o primjeni zakona o PDV-u.

Izlazne fakture su takođe gotovinskog i bezgotovinskog karaktera i u skladu sa prethodno navedenim članovima.

Uplatnice odgovaraju iznosima obaveze i uplatni račun je adekvatno upisan.

Ispitivanje urednosti i organizacije knjigovodstva:

Knjige evidencija se ažurno vode u elektronskom obliku i to u skladu sa članom 126¹⁶. Pravilnika

Nakon sastavljanja prijave ista se nosi u UIO¹⁷ i ovjerava se pečatom uprave kao dokaz o zaprimanju.

Računska provjera naloga za knjiženje:

PDV prijava se pravi automatski i pregledom polja prijave i usklađivanjem sa dokumentacijom **može se konstatovati da obračun u potpunosti odgovara izvornoj dokumentaciji.**

Istovremenim uvidom u dokumentaciju ustanovljeno je da su polja PDV prijave br: 32; 33 i 34 adekvatno popunjena, posebno ako se zna da se tu uobičajeno puno griješi.

Kontaktom sa UIO ustanovljeno je slijedeće:

- Ukupna obaveza u Januaru bila je 13 200,00 KM, a ulazni porez 12. 750,00 KM; uplata je izvršena u iznosu od 450,00 KM;
- Februarska obaveza je bila 17. 352,00 KM, a ulazni PDV 13. 574,00; uplata je izvršena u iznosu od 3778,00 KM;
- Martovska PDV prijava je sadržavala obavezu od 14 320,00 KM, a pretporez 17 600,00 KM te stoga nije bilo uplate.

Ispitivanje i kategorizacija grešaka:

Revizija nije utvrdila bilo kakve greške u ovom segmentu.

Ispitivanje tehnike rada u knjigovodstvu:

Revizija se uvjerila da preduzeće ažurno vodi knjigovodstvene evidencije na bazi validne dokumentacije i pridržava se Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pregled poreske evidencije je protekao u savršenom skladu i bez usporavanja svakodnevnih aktivnosti preduzeća i u skladu sa putokazom revizije. Pregled ovog dijela počeo 10. 04. 2006. i trajao do 15. 04. 2006. godine.

¹² Već citiran

¹³ Član 114 kaže: „Obveznici koji promet dobara i usluga naplaćuju u gotovini obavezni su promet iskazivati preko registar blagajni i za svaki izvršeni promet izdati račun. Računi se izdaju u dva primjerka od kojih se jedan izdaje kupcu a drugi služi kao poreska dokumentacija uz dnevne izvještaje za knjiženje.“

¹⁴ Član 115 kaže: „Blagajnički računi za gotovinski promet moraju sadržavati najmanje slijedeće podatke: 1. naziv, adresu i PDV broj obveznika; 2. mjesto prodaje; 3. datum i broj izdavanja računa; 4. količinu cijenu i uobičajeni trgovački naziv artikla; 5. ukupan iznos naknade bez PDV-a; 6. iznos PDV-a; 7. ukupan iznos naknade sa PDV-om“.

¹⁵ Član 116. kaže: „Blagajnički računi mogu se prihvatiti kao osnova za priznavanje ulaznog PDV-a ukoliko ukupni iznos uključivši PDV ne prelazi 100,00 KM, a za iznos blagajničkog računa preko 2000,00 KM pored blagajničkog računa mora se izdati poreska faktura“.

¹⁶ Ovaj član kaže: „Obrasci i knjige mogu se prilagođavati automatskoj obradi podataka, s tim što se moraju osigurati najmanje propisani podaci“.

¹⁷ Uprava za indirektno oporezivanje

Nakon temeljnog uvida u poresku evidenciju, kontaktom sa UIO upravom i analizom PDV prijave može se zaključiti sljedeće:

- Poreska evidencija u potpunosti odgovara izvornim poslovnim događajima
- Ista je uredna, blagovremena i sadrži sve informacije za adekvatan obračun i uplatu poreza
- Kontakt sa UIO je korektan i pravovremen.

Pregled izlazne dokumentacije

U dijelu revizije koji obuhvata izlaznu dokumentaciju ukupno je pregledano tridesetdva dokumenta te uporedbom sa TKM i evidencijom veleprodaje ustanovljeno je sljedeće:

Ispitivanje validnosti dokumenata:

TKM u potpunosti odgovara prijavljenim prometima iz KIF evidencija;
Dnevni prometni imaju odgovarajuće dnevne izvještaje iz kasa;
Svaka faktura je izdata na bazi dekada koje su usaglašene sa klijentom i imaju potpis primaoca i dostavljača.

Ispitivanje urednosti i organizacije knjigovodstva:

Knjiga veleprodaje (koja se vodi u programu) odgovara stvarnom stanju otpremnica-faktura.

Računska provjera naloga za knjiženje:

Zaduženje u TKM jeste zaduženje konta 138 – Ukalk. PDV.

Ispitivanje i kategorizacija grešaka:

U ovom dijelu nisu evidentirani propusti.

Ispitivanje tehnike rada u knjigovodstvu:

Revizija se uvjerila da preduzeće ažurno vodi knjigovodstvene evidencije na bazi validne dokumentacije i pridržava se Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pregled izlazne dokumentacije je protekao u savršenom skladu i bez usporavanja svakodnevnih aktivnosti preduzeća i u skladu sa putokazom revizije. Pregled ovog dijela počeo 16. 04. 2006. i trajao do 20. 04. 2006. godine.

Na osnovu izvršenog uvida u dokumentaciju daje se pozitivno revizorsko mišljenje za segment izlazne dokumentacije.

5. IZVJEŠTAJ O KONTROLI

Izvještaj nezavisnog revizora¹⁸

Članovima uprave „K. K.“

Obavili smo reviziju primjene zakona o PDV-u do dana 31. 03. 2006. godine, te stim u vezi poreske prijave za Januar, Februar i Mart. Odgovornost za te izvještaje snosi uprava preduzeća. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o predmetu revizije, a na osnovu provedenog revizijskog postupka.

Obavili smo reviziju u skladu s općeprihvaćenim revizijskim standardima. Standardi zahtjevaju da planiramo i obavimo reviziju sa ciljem stjecanja razumnog uvjerenja o pitanju da li se pravilno primjenjuje

¹⁸ William F. Messier; REVIZIJA; Revicon; 2000. godine;

Zakon o PDV-u i sadrže li poreske prijave značajne greške. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose u PDV prijavama. Revizija je takođe obuhvatila ocjenu primjenjenih računovodstvenih načela i računovodstvenih postupaka. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Prema našem mišljenju poreske prijave prikazuju realno i objektivno u svim značajnim pitanjima ulazni i izlazni porez do dana 31. 03. 2006. godine i u skladu su sa Zakonom o PDV-u.

Provjera putokaza revizije

U osnovi je provedena djelimična revizija poslovanja preduzeća¹⁹ u kojoj je provjereno slijedeće:

1. ispitivanje validnosti dokumenata
2. računska provjera naloga za knjiženje
3. ispitivanje urednosti i organizacije knjigovodstva
4. ispitivanje tehnike rada u knjigovodstvu
5. ispitivanje i kategorizacija grešaka

Nakon izvršene revizije nužno je provjeriti sve ključne tačke (ostvarenje ciljeva iz **putokaza revizije**²⁰).

To bi značilo:

1.	Razmišljanje o potencijalnim problemima, formulisanje i razgovor sa zaposlenim	DA
2.	Revizija nije usporavala svakodnevne poslovne aktivnosti	DA
3.	Revizija rađena postepeno	DA
4.	Zabilješke rađene odmah	DA
5.	Obrađena sva planirana područja u preduzeću	DA
6.	Ponovo provjerene zabilješke i njihova usklađenost sa revizijskim zahtjevima	DA
7.	Revizijske zabilješke i primjedbe prodiskutovane sa direktorom i zaposlenim	DA

Ova pitanja i odgovori mogu biti i drugačiji, ali svakako treba imati na umu ciljeve iz plana revizije, te na kraju ponovo provjeriti ostvarenje istih.

ZAKLJUČAK

Na osnovu izvršene kontrole primjene Zakona o porezu na dodatu vrijednost u preduzeću „K. K.“ i provedenog intervjua sa menadžmentom i zaposlenicima, izvedeni su slijedeći zaključci:

1. Preduzeće koje je predmet obrade ima savim dobre polazne postavke da se razvije u ozbiljnu i veliku firmu.
2. Poslovni koncept na čelu sa direktorom je razuman i utemeljen.
3. Osoblje je adekvatno i vrijedno.
4. Knjigovodstvo je rađeno na temelju računovodstvenih načela: i u skladu sa MRS.²¹
5. Revizija je u potpunosti opravdala svoj cilj i potvrdila pretpostavku o urednom i vjerodostojnom vođenju poreskih evidencija.
6. U nekoliko slučajeva revizija je dala naloge da se otklone sitne nepravilnosti (koje ne utiču značajno na poslovanje).
7. Stavke glavne knjige, dokumenti na osnovu kojih nastaje porezna evidencija odgovaraju poslovnim događajima.

¹⁹ Preuzeto iz: Dr Jozo Sović; Upravljački nadzor poslovanja preduzeća – kontrola i revizija; Fakultet kriminalističkih nauka; Sarajevo 2000. godina; str. 171.

²⁰ Preuzeto iz: Dr Jozo Sović; Upravljački nadzor poslovanja preduzeća – kontrola i revizija; Fakultet kriminalističkih nauka; Sarajevo 2000. godina; str. 165.

²¹ Međunarodni računovodstveni standardi

Generalna zamjerka revizora (koja nije bila predmet revizije) jest: informacioni sistem preduzeća se mora kontinuirano proširivati i obučavati više ljudi da koriste isti, a sve u cilju donošenja kvalitetnijih odluka menadžera.

Kontrola je prije svega morala biti zasnovana na zakonskim odredbama i revizijskim standardima. U ocjenjivanju ispravnosti poslovanja preduzeća u ovom radu su se koristila:

- vlastita iskustva iz oblasti koja je obuhvaćena revizijom
- znanja iz revizije i ekonomije uopšte
- iskustva ljudi u preduzeću.

Bila su dostupna tri izvora informacija:

- dokumentacija
- razgovor sa stručnjacima i rukovodiocima u preduzeću
- posmatranje operacija.

Ako se zna da je revizija naknadno utvrđivanje činjeničnog stanja tj. kontrola prošlih događaja, onda treba imati u vidu da je ostvaren slijedeći cilj revizije:

1. djelimična kontrola poslovanja i primjene Zakona o PDV-u

Revizor je u svom radu utvrdio:

- usaglašenost računovodstvenih postupaka sa međunarodnim standardima
- vjerodostojnost dokumentacije
- ispravnost knjiženja
- objektivnost iskazanog finansijskog rezultata.

Iz svega navedenog se može zaključiti da revizija ima svoje mjesto u redovnom poslovanju ovog privrednog subjekta.

Društvo za izdavačku,
instruklino-obrazovnu,
uslužnu i trgovinsku
djelatnost, FEB - d.d. Sarajevo

**KONTINUIRANA EDUKACIJA
RAČUNOVOĐA I REVIZORA**

**MEĐUNARODNI
RAČUNOVODSTVENI
STANDARDI**

primjena - treći dio

OVO SAVJETOVANJE SE PRIZNAJE KAO KONTINUIRANA
EDUKACIJA CERTIFICIRANIH RAČUNOVOĐA I
OVLAŠTENIH REVIZORA I UPIŠUJE U EVIDENCIJSKE
KNJIŽICE KAO SPECIJALISTIČKA EDUKACIJA
U TRAJANJU OD 5 SATI

⇒	BIHAĆ	13. 11. 2006.	Hotel Park
⇒	TUZLA	14. 11. 2006.	Hotel Tuzla (Kristalna dvorana)
⇒	SARAJEVO	15. 11. 2006.	Hotel Holiday Inn (Kongresna dvorana)
⇒	ZENICA	16. 11. 2006.	Hotel Dom penzionera
⇒	MOSTAR	17. 11. 2006.	Centar za kulturu

POČETAK RADA SAVJETOVANJA U 9,30 SATI

Sve potrebne informacije na telefone: 033 / 21 58 02, 214-874, 210-714